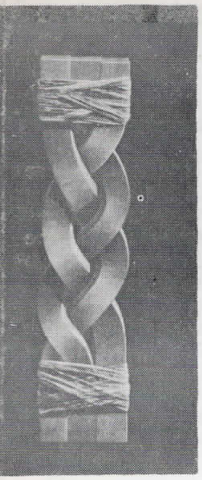

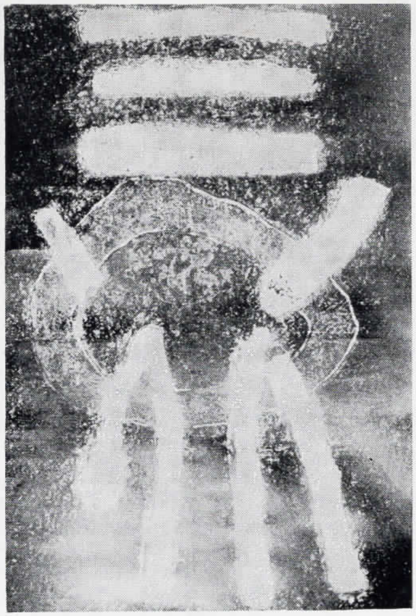
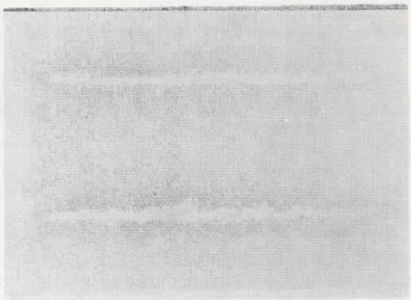
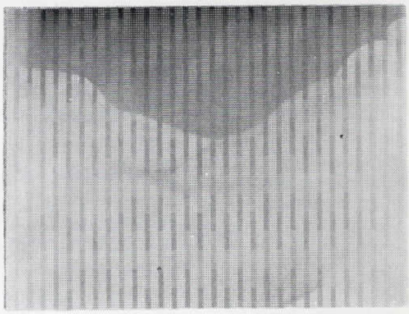
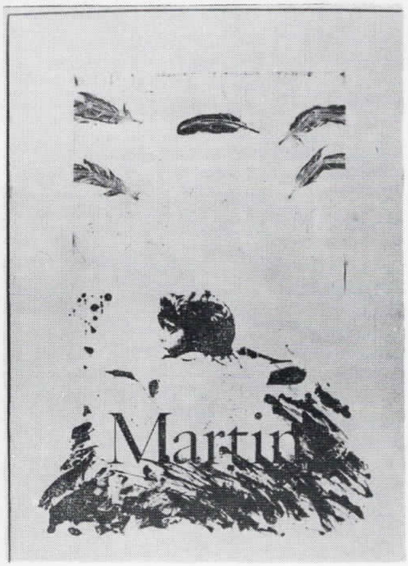

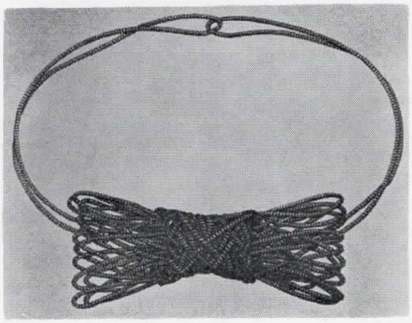
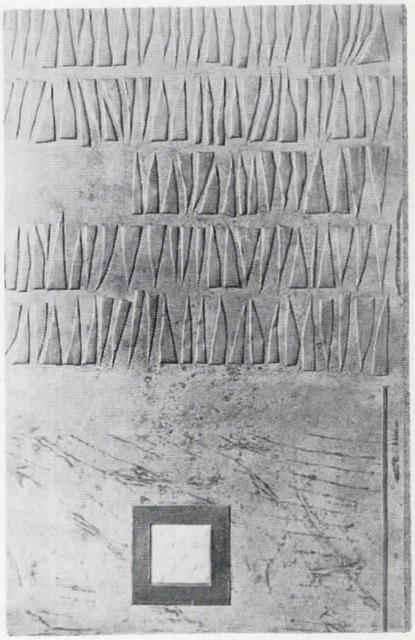
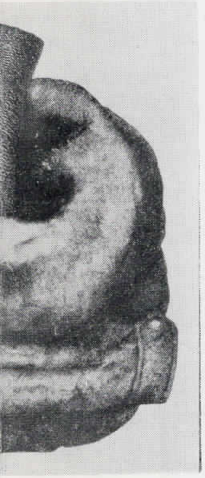

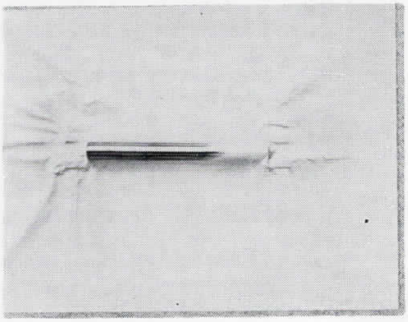

современа јапонска графика
(од збирките на мсу, скопје)

уметничка галерија „моша пијаде", битола
март—април 1985

Благодарение на солидарноста и хуманиот одзив на уметниците, дарители од целиот свет, Музејот на современата уметност во Скопје за 20 години од своето постоење се здоби со извонредна колекција на графики од меѓународен карактер.
Перманентно и обмислено пристапувајќи кон проблемот на графиката Музејот има организирано редица изложби на коишто ги презентирал ликовно естетските квалитети на графичките листови од својата колекција. Обидувајќи се да дадеме појасна претстава за дијапазонот на графичката дисциплина во Јапонија, а пред сè, благодарение на квалитетот на графичките листови од оваа земја кои се наоѓаат во нашата колекција, ја организираме оваа изложба на јапонска графика. Преку изложените графики од 25 автори може да се согледаат основните карактеристики на јапонската графичка уметност, а и на јапонската уметност воопшто: сензибилност, истанченост на чувството за колористички односи, лирска интонација, неконвенционална композициона шема, висок технички квалитет и совршена виртуозност во изведбата. Движењата во современата јапонска графика ние во Југославија поконтинуирано можеме да ги следиме преку изложбите на меѓународното графичко биенале во Љубљана каде што во текот на последните десет години селекциите на оваа земја биле меѓу најквалитетните. Редовни учесници на ова биенале се и уметниците кои се претставени на оваа изложба.
Иако денес во јапонското уметничко создавање се чувствуваат две званични струи (традиционалната — која бара продолжување на стариот стил и новата современа, космополитска) пред јапонските уметници, не се поставуваат алтернативи.
Тие со еден свесен логичен развој создадоа синтеза на најсовремена обработка на ликовната проблематика, негувана со сензибилност и совршен израз. Тој современ звук е присутен во сите изложени графички листови независно од определувањето на авторот за фигуративен или за апстрактен третман. Но, кога зборуваме за асимилирањето на западноевропските уметнички стилски движења, треба да ја спомeнеме и способноста на јапонскиот уметник да ја сочува онаа мера на посебност што непосредно произлегува од специфичноста на етничкиот и културниот амбиент од којшто израснува.
Продорите на современиот графички израз ги следиме во графиките на Јозо Хамагуши, Кунихиро Амано, Хидео Хагивара и Масају Јошида. Драгоцен придонес на оваа генерација ликовни уметници е во изразувањето на филозофските идеи преку форми од богатиот органски свет, а не од механичкиот кој е така омилен кај помладите јапонски уметници. Работејќи во техника мезотитна во боја, Јозо Хамагуши гради една посебна транцедентна атмосфера во која внесува осамени изразито интимистички интонирани мотиви на мртва природа, хиперреалистички исликани. Оп-арт со елементи на упростена фигурација следиме кај Масају Јошида. Хидео Хагивара гради нов семантичен систем кој извира од симболичната јапонска калиграфија и апликација на западноевропскиот апстрактен израз. Во дрворезите во боја на Кунихиро Амано се следи тежнение кон современо толкување на можностите на класичните графички техники. Тој се инспирира од предметите од минатото но во нова транспозиција на едно модерно звучно чувство. Неговите форми потсетуваат на самурајски кожни штитови, но со појак колористички интензитет.
Во графиките на Кењи Јошида, Шоиши Хасегава и Такаши Накамура се чувствува спонтано поврзување на западноевропскиот апстрактен ликовен израз и симболичната јапонска калиграфија. Интересни се графиките на Митсуо Кано — мајсторот на комбинирана техника во боја. Неговите листови донесуваат една свежа игра остварена со густи форми на неутрално нагризена плоча.
Во текот на последните децении Јапонија поминува низ интензивни процеси на брз технички развој, на урбанизација што доведува до раслојување на многу вредности од традиционален тип и нивно заменување со типични културни модели на современата техничка цивилизација. По 1960 година во јапонската уметност воопшто се присутни скоро сите изразни јазици коишто се јавуваат во американската и европската уметничка продукција. Промените коишто со себе ги носи современата техничка цивилизација доведоа до појава на нови графички техники (сито-печат, фото-литографија во боја, офсет-литографија) преку кои се настојува да се интерпретираат оние изразни термини што истовремено се јавуваат во областа на сликарството, фотографијата и публицистичкиот дизајн. Овие карактеристики се присутни во графиките на помладите јапонски уметници за кои е карактеристична универзалноста во стилски, содржински и технички поглед. Хиперреалистичко гледање на стварноста имаме во графичкото творештво на Ендо Сусуму, Катсунари Хаманиши и Масао Јамана.
Во графиките на Токио Миашита се среќаваме со релјефно нагласени калиграфски елементи со апликација на фотографски елементи. Надреалистичка естетика среќаваме во графиката на Микио Којама, графичкиот израз на Рицо Икеда се движи во доменот на хиперреализмот со елементи на концептуална уметност. Дак Цан Квак е уметник кој со своето графичко творештво внесува голема инвенција отфрлајќи ги традиционалните вредности и особености на уметничкото дело. Користејќи ги најновите достигнувања во доменот на фотографијата, филмот, видео-лентата и другите средства за масовно комуницирање, укажува на трагичните збиднувања во светот во кој живееме, на горливите егзистенцијални проблеми со кои се соочуваме во секојдневниот живот, на отуѓениот и дехуманизиран свет.
Во меѓувреме Музејот се здоби со уште неколку графички листови од познати автори: Ај-О, Хидео Јамазаки, Фумио Муракми и Масауки Нишимура, кои по сензибилитетот и изведбената перфекција потполно се вклопуваат во оваа концепција.
Организирајќи ја оваа изложба Музејот на современата уметност во Скопје се надева дека на нашата јавност ѝ презентира графичка продукција која со својот квалитет ќе ги задоволи и најкритички настроените љубители на овој ликовен медиум.
На крајот да ја изразиме нашата благодарност кон сите уметници чии дела претставуваат убав пример на зближување меѓу народите на Јапонија и Југославија.

Захаринка Алексоска Бачева

издавач: музеј на современата уметност — скопје
одговорен уредник: слободанка парлиќ — баришиќ
организација на изложбата: мсу, скопје и уметничка галерија „моша пијаде", битола
фотографии: блаже мицевски
ликовна опрема: стефан георгиевски
печат: графички завод „гоце делчев", скопје
тираж: 300

КАТАЛОГ

Кунихиро АМАНО — 1920

1. ОГРАДЕН ПРОСТОР 6, 1965
дрворез во боја, 75 x 54,5
2. ОГРАДЕН ПРОСТОР 8, 1965
дрворез во боја, 79 x 54,5
3. ОГРАДЕН ПРОСТОР 10, 1965
дрворез во боја, 79 x 54,5

Сусуму ЕНДО — 1933

4. ПРОСТОР, 1981
офсет, литографија во боја, 45 x 45

Рицон ИКЕДА — 1947

5. РАСФРЛАНО СЕМЕ, 1979
фото-бакропис, акватинта, сува игла, 78,5 x 55,5
6. МАРТИН, 1979
фото-бакропис, акватинта, сува игла, 78,5 x 56,5
7. „TRISTEZA"
фото-бакропис, акватинта, сува игла, 54 x 88

Хидео ЈАМАЗАКИ — 1944

8. ПИРАМИДА, 1982
офсет, 53 x 74,5
9. ПОСВЕТЕНА НА П. БРОЈГЕЛ, 1982
офсет, 53 x 74,5

Масао ЈАМАНА — 1948

10. БЕЗ НАСЛОВ I, 1978
сито-печат во боја, 40 x 50
11. БЕЗ НАСЛОВ II, 1978
сито-печат во боја, 50 x 50
12. БЕЗ НАСЛОВ III, 1978
сито-печат во боја, 40 x 50
13. ПОЗИЦИЈА I, 1981
комбинирана техника на платно, 65 x 50
14. ПОЗИЦИЈА II, 1981
комбинирана техника на платно, 73 x 90
15. ПЛАН-ПОЗИЦИЈА Б, 1981
комбинирана техника на платно, 59 x 84

Кенји ЈОШИДА — 1929

16. ПУСТИНА НА НЕПОЗНАТИОТ, 1965
бакропис во боја, 44 x 48

Масају ЈОШИДА, — 1917

17. СНЕГ, 1957
дрворез, 44,5 x 37,5

Митсуо КАНО — 1933

18. СИНО ЗАВАРЕНО А, 1965
комбинирана техника во боја, 66 x 5

Дак Џан КВАК — 1937 — KOR

19. ПРОСТОР 742, 1974
сито-печат во боја, 36 x 80
20. ПРОСТОР 743, 1974
сито-печат во боја, 36 x 80
21. НАСТАН 791, 1979
фото-лито отисок, 36 x x57,7
22. НАСТАН-РЕАЛИЗАЦИЈА 793, 1979
сито-печат во боја, 80 x 57
23. КАРТЕР ВО КВАК, 1982
фото-литографија, 53 x 36,5
24. РЕГАН ВО КВАК, 1982
фото-литографија 53 x 36,5
25. АВТОПОРТРЕТ 832, 1983
сито-печат, 41,5 x 54
26. НАСТАН-РЕАЛИЗАЦИЈА 833, 1983
сито-печат, 79 x 54,7

Микио КОЈАМА — 1953

27. КРАЈ НА СОНОТ, 1980
бакропис, 70 x 59

Тонејама КОЈИН

28. МЕКСИКАНЦИ, 1962
литографија, 40 x 28

Татсуа МАТСУМОТО — 1952

29. БЕЗ НАСЛОВ I, 1980
сито-печат во боја, 57 x 78
30. БЕЗ НАСЛОВ II, 1980
сито-печат во боја, 57 x 78
31. БЕЗ НАСЛОВ III, 1980
сито-печат во боја, 57 x 78

Токио МИЈАШИТА — 1930

32. ДЕЛО У-6, 1965
бакропис и дрворез во боја, 89,5 x 57

Мајуми МОРИНО — 1941

33. ОБЈЕКТ-СОН VII, 1980
акватинта. 45 x 59
34. ОБЈЕКТ-МЕМОРИЈА VIII, 1980
акватинта, 45 x 59

Фумио МУРАКАМИ — 1948

35. КУЧЕ И КУЧИЊА I, 1981
бакрорез, 57,5 x 47,5
36. КУЧЕ И КУЧИЊА II, 1981
бакрорез, 57,5 x 47,5

Такаши НАКАМУРА — 1923

37. ПЕЈЗАЖ (23), 1979
бакропис, 79 x 59
38. ПЕЈЗАЖ (25), 1979
бакропис, 49 x 79

Масауки НИШИМУРА — 1957

39. МЕРКА НА ЧУВСТВАТА — ОСТАВИ МЕ САМ, 1982
литографија во боја, 55 x 51,5
40. МЕРКА НА ЧУВСТВАТА — НАДОАЃА-ЊЕ НА ТАЖНОТО, 1982
литографија во боја, 55 x 51
41. МЕРКА НА ЧУВСТВАТА — ЗВУК И БЕС, 1982
литографија во боја, 55 x 51

Хироши НОМУРА — 1923

42. СТРЕЛАТА НА ЗЕНОН 16, 1964
бакропис и гравира, 36 x 49,5

Казунари ОГАТА — 1933

43. АПАРТМАН, 1966
бакропис и акватинта во боја, 53,5 x 40,5
44. ВИТРИНА, 1966
бакропис и акватинта во боја, 53 x 39,5

Шигеру ТАНИГУШИ — 1948

45. АВТОПОРТРЕТ, 1981
сито-печат, 66 x 89

Хидео ХАГИВАРА — 1913

46. ЧОВЕКОТ ВО ОКЛОП (20), 1962
дрворез, 90 x 62

Јозо ХАМАГУШИ — 1909

47. ПАРИСКИ ПОКРИВИ, 1956
мезотинта во боја, 18,5 x 18,3
48. ДВЕ ЦРЕШИ, 1958
мезотинта во боја, 19,5 x 19,5
49. ЦРЕША, 1962
мезотинта во боја, 34 x 29,4
50. СТАКЛЕН САД, 1963
мезотинта во боја, 34 x 29

Катсунори ХАМАНИШИ — 1914

51. СПОЈ — ВАРИЈАЦИЈА, 1979
мезотинта, 49,5 x 44
52. ИГРА — ДВИЖЕЊЕ Бр. 3, 1980
мезотинта, 49 x 69
53. ИГРА — ДВИЖЕЊЕ БР. 4, 1980
мезотинта, 45 x 60
54. ВАРИЈАЦИЈА БР. 2, 1981
мезотинта, 60 x 45
55. ВАРИЈАЦИЈА БР. 7, 1981
мезотинта, 44,5 x 60
56. КОРЕЛАЦИЈА — ДЕЛО БР. 3, 1982
мезотинта, 35,5 x 59,5

Шоиши ХАСЕГАВА — 1929

57. МАСКЕНБАЛ I, 1964
бакропис во боја, 39,5 x 30,5

Џанџи ХАСУИКИ — 1952

58. ПРЕПЛЕТЕНОСТ 4, 1980
сито-печат во боја, 46,8 x 71
59. ПРЕПЛЕТЕНОСТ 5, 1980
сито-печат во боја, 46,8 x 71
60. ПРЕПЛЕТЕНОСТ 7, 1980
сито-печат во боја, 46,8 x 71
61. ПРЕПЛЕТЕНОСТ 8, 1980
сито-печат во боја, 46,8 x 71
62. ПРЕПЛЕТЕНОСТ 1-С, 1980
сито-печат во боја, 46,8 x 71
63. ПРЕПЛЕТЕНОСТ 2-С, 1980
сито-печат во боја, 46,8 x 71